

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 570
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 17 april 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) - Regeling

Op 5 november jl. stelde ik een vraag om uitleg in de commissie Leefmilieu over de stand van zaken van de Vlaamse PAS-regeling naar aanleiding van de grote problemen met de PAS in Nederland.

De Vlaamse PAS-regeling werkt in tegenstelling tot de Nederlandse met drempelwaarden. Ontwikkelingen die leiden tot een bijkomende betekenisvolle stijging van stikstof in Natura 2000-gebieden krijgen geen vergunningen. De Vlaamse voorlopige PAS-regeling heeft vooral impact op landbouwbedrijven die heel dicht bij deze natuurgebieden liggen en focust vooral op de doelstelling van de Habitatrictlijnen. Deze voorlopige PAS-regeling zou in 2019 worden omgezet in een definitieve PAS-regeling. In de commissie stelde ik de vraag naar de stand van zaken.

De minister antwoordde dat het PAS-programma verder uitgewerkt wordt, rekening houdend met de resultaten uit het nu nog lopende plan-MER-proces (MER: milieueffectrapport). Het moet een evenwichtige combinatie worden van brongericht en herstelbeleid dat via nauwgezette monitoring kan worden bijgestuurd waar nodig. Hierbij zullen zoveel mogelijk koppelingen worden gezocht met andere gebiedsgerichte doelen op het vlak van klimaat, duurzame energie, waterkwaliteit, luchtkwaliteit, bodemkwaliteit enzovoort.

We zijn intussen een half jaar verder.

1. Wat zijn de tussentijdse resultaten van het plan-MER-proces?
2. Waarom is er vertraging bij het plan-MER-proces? Welke inhoudelijke knelpunten zijn er?
3. Wanneer zal het openbaar onderzoek voor het plan-MER opgestart worden?
4. Zal het significantiekader voor NH₃ ook in de toekomst worden gehandhaafd? En wat is het onderwerp van dit kader?
5. Welke activiteiten worden beoordeeld, rekening houdend met het arrest nr. 245.957 van 29 oktober 2019 waarin de Raad van State vertrekt vanuit de premisse dat een passende beoordeling geen lacunes mag vertonen omtrent de gevolgen van de geplande werken op het betrokken N2000-gebied, en rekening houdend met het feit dat ook cumulatieve gevolgen in rekening gebracht dienen te worden?
6. Een tweede element is het aandeel van lokale veehouderijen op de depositie. In een speciale beschermingszone (SBZ) hebben veehouderijen in de significantieklassen tot

en met 5 procent een aandeel van maar liefst 77 procent (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), 2015) in de depositie in SBZ-H. Dit betekent dat het significantiekader weinig efficiënt is in het aanpakken van het probleem.

Welk gevolg wordt aan dit feit gegeven?

7. Zal de Vlaamse Regering in het kader van de uitwerking van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) in mogelijkheden voorzien om andere landbouwmodellen te stimuleren met een lagere impact inzake N-uitstoot? Zal er hierbij rekening gehouden worden met onderzoek dat aantoonst dat bemestingsnormen lager kunnen?
8. De Nederlandse Regering wil in de zomer 2020 met een definitief Nederlands PAS komen.

Werd reeds overleg gevoerd met Nederland over een grensoverschrijdende afstemming?

9. Hoe ver staat de minister met de uitwerking van het PAS-programma? Welke initiatieven werden in tussentijd genomen om de uitwerking van het PAS-programma verder aan te pakken?
10. Wanneer zal er een definitieve PAS-regeling zijn? En in hoeverre zal deze geüpdatet worden zodat deze beantwoordt aan de Europese vereisten van een standstill in N2000 en actueel habitat?
11. Zijn er gevolgen verbonden aan het laattijdig omzetten van de voorlopige PAS-regeling naar een definitieve PAS-regeling?
12. In Duitsland voldoen de laatste aanpassingen van de mestwetgeving niet aan de bepalingen in de Nitraatrichtlijn. Hierdoor riskeert het boetes door Europa.

Heeft Vlaanderen/België ook waarschuwingen van Europa ontvangen? Hoe verloopt de monitoring van de Nitraatrichtlijn in onze regio/land?

Graag een overzicht van de laatste monitoringresultaten/uitspraken.

ANTWOORD

op vraag nr. 570 van 17 april 2020

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Het voorlopige PAS-programma moet worden bijgesteld en bijkomende maatregelen dienen in het plan-MER te worden onderzocht. Het Arrest van het Europese Hof van Justitie van 8 november 2018 inzake de Nederlandse PAS, bevestigt hoe moeilijk het is om op generieke wijze te voorzien in beleidsruimte voor economische activiteiten en ontwikkelingen in de nabijheid van Habitatrictlijngebieden die al 'overladen' zijn met stikstof. Het bijkomende maatregelenpakket (generiek en gebiedsgericht) van het PAS-programma, slimme koppeling met andere gebiedsgerichte doelen op vlak van klimaat, waterkwaliteit, bodemkwaliteit, sluiten van (nutriënten)kringlopen, ... en het borgingsmechanisme van het PAS-programma zijn dus cruciaal en dienen verder te worden geëxploreerd en onderzocht.
2. Zie punt 1.
3. De timing van het openbaar onderzoek hangt af van de timing van bijstelling van het PAS-programma. Zie punt 10.
4. Op dit moment is het niet mogelijk om vooruit te lopen op mogelijke bijstellingen van (de verschillende onderdelen van) het PAS-programma.
5. Het in ontwikkeling zijnde PAS-programma heeft niet de intentie om afbreuk te doen aan deze rechtspraak van de Raad van State die gebaseerd is op de rechtspraak van het Hof van Justitie over de passende beoordeling van de gevolgen van een plan of project voor het betrokken gebied, die ingevolge artikel 6, lid 3, van de habitatrichtlijn moet worden verricht.
6. Op dit moment is het niet mogelijk om vooruit te lopen op mogelijke bijstellingen van (de verschillende onderdelen van) het PAS-programma.
7. De onderhandelingen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) kunnen middelen/maatregelen verankeren/garanderen voor ruimtelijke differentiatie van agrarische activiteiten en het stimuleren van andere landbouwmodellen.

In mijn bevoegdheid als Vlaams minister van Omgeving maak ik werk van een ruimtelijke differentiatie van agrarische activiteiten met het oog op een duurzame afstemming met de omgeving. Dit betekent dat we in de open ruimte de nodige plaats voorzien voor o.a. natuursystemen, klimaatmitigatie- en adaptatie, waterberging, landbouw, recreatie en ontspanning. We verweven dit multifunctioneel waar het kan, zonder de hoofdbestemming in het gedrang te brengen en scheiden (o.a. grootschalige professionele landbouw, grote eenheden kwetsbare natuur) waar het moet. Het fysisch systeem en ecosysteemdiensten zijn structurerend voor keuzes in de openruimtefuncties.

Zoals beschreven in de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij van collega Crevits, wordt gelijktijdig werk gemaakt van evolutie naar een landbouwsysteem dat in evenwicht is met de draagkracht van de omgeving en dat de weerbaarheid van de bedrijven substantieel verhoogt. Het nieuwe GLB biedt de mogelijkheid om toekenning van inkomenssteun te koppelen aan efficiënt nutriëntenbeheer om verliezen van o.a.

stikstof te vermijden en lucht- en waterkwaliteit te verbeteren. Meer onderzoek naar de rentabiliteit van andere landbouwmodellen is hiervoor noodzakelijk. Via VLIF kunnen middelen ingezet worden voor de opstart en omschakeling naar innovatieve bedrijfsmodellen en mogelijkheden voor ketenvernieuwing en keteninnovatie (circulariteit door meer in te zetten op lokale stromen, reststromen en het sluiten van nutriëntenkringloop en eiwitkringloop).

Het mestdecreet voorziet een evaluatie van het mestbeleid: tegen midden 2020 gaan we na of de waterkwaliteit in overeenstemming is met de Europese en Vlaamse waterkwaliteitsdoelstellingen, zoals onder andere opgenomen in het zesde mestactieplan voor de periode 2019 tot en met 2022. Als blijkt dat de vooropgestelde doelstellingen niet gehaald worden, zal de Vlaamse Regering na evaluatie extra maatregelen nemen om in overeenstemming te zijn met de vooropgestelde doelstellingen. Bij deze evaluatie zullen de bemestingsnormen meegenomen worden.

8. Zie SV nr. 436 van 28 februari 2020. Op 20 februari 2020 is overleg doorgegaan tussen Vlaanderen en Nederland inzake de grensoverschrijdende stikstofproblematiek. Hierbij werd engagement aangegaan voor samenwerking en informatiedeling met het oog op het realiseren van een gelijk speelveld in de grensregio van Vlaanderen met Nederland (een gemeenschappelijk toetsingskader).
9. Binnen de Vlaamse administratie worden verschillende scenario's verkend in het kader van (vereiste) bijstelling van het PAS-programma. De uitwerking van het definitieve PAS-programma vormt een grote uitdaging voor Vlaanderen. Intense communicatie en overleg met stakeholders (uit alle sectoren) zijn essentieel voor het welslagen en zullen tijd vragen. Momenteel wordt werk gemaakt van de verdere procesvoering (governance en timing).
10. Momenteel wordt werk gemaakt van verdere procesvoering. Het definitieve PAS-programma zal rekening houden met de bevindingen uit het plan-MER, inclusief de passende beoordeling in het arrest van het Europees Hof van Justitie van 8 november 2018 inzake de Nederlandse PAS, en andere relevante arresten van het Hof van Justitie inzake de Habitatrichtlijn. Het definitieve PAS-programma zal de nodige dynamiek en flexibiliteit moeten inbouwen om op basis van de evolutie van de emissie en de depositie van stikstof bij te sturen van effectieve en efficiënte maatregelen die geborgd en handhaafbaar zijn en aantoonbaar leiden tot stikstofreductie.
11. Volgens het huidige, Vlaamse kader moet elk vergunningsplichtige activiteit die en elk plan of programma dat een risico inhoudt op een op een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een SBZ, worden onderworpen aan de passende beoordeling. Daarbij worden significantiekaders gehanteerd voor de beoordeling van de impact. Hierbij wordt de op dit moment beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt. De Vlaamse overheid heeft in de conceptnota van 30 november 2016 beslist dat het definitief PAS-programma in 2020 in uitvoering moet gaan. De timing van overstap van de voorlopige PAS-regeling naar een definitieve PAS-regeling, heeft geen impact op de continuïteit van vergunningsverlening aangezien de figuur van de passende beoordeling in Vlaanderen steeds behouden is gebleven, ook op niveau van de beoordeling van individuele projecten. Op dit moment is het niet mogelijk om vooruit te lopen op de mogelijke bijstellingen van (de verschillende onderdelen van) het PAS-programma.
12. Sinds 2007 is Vlaanderen volledig in overeenstemming met de nitraatrichtlijn. De nitraatrichtlijn voorziet in de opmaak van verscherpte actieprogramma's om de vier jaar, indien de doelen nog niet bereikt zijn. Tijdens dit proces is er intens overleg met de Europese Commissie die toekijkt op de naleving van de nitraatrichtlijn. De resultaten van dit beleid wordt gemonitord door de VMM via hun MAP-meetnet voor oppervlakte- en grondwater. De resultaten van de monitoring worden jaarlijks gerapporteerd in het

Mestrapport en jaarlijks toegelicht in de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement.